

Naučni i stručni radovi

UDK 597:591.525(282.249:497.13)

Prethodno priopćenje

Ihtiofauna rijeke Ilove u području gornjeg Poilovlja (središnja Hrvatska)

A. Delić

Izvod

U radu se iznose istraživanja ihtiofaune rijeke Ilove u području gornjeg Poilovlja. Utvrđene su kvalitativna i kvantitativna zastupljenost pojedinih ribljih vrsta.

UVOD

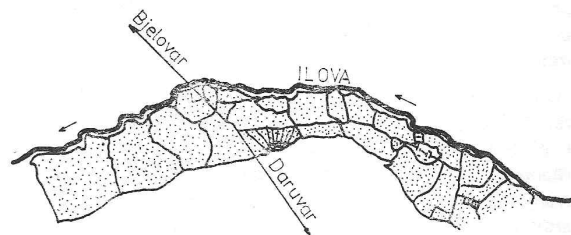
Vodeni ekosistem rijeke Ilove u području gornjega Poilovlja poznat je sportskim ribolovcima po bogatstvu ribljeg fonda. Međutim, dosada ne postoje nikakvi literaturni podaci o kvalitativnom i kvantitativnom sastavu ihtiofaune tog dijela rijeke Ilove pa se istraživanjem, koje je i dalje u toku, nastoji utvrditi činjenično stanje, kako bi ribolovna društva mogla poduzeti određene mjere u svrhu boljeg gospodarenja.

MATERIJAL I METODE RADA

Prikupljanje materijala za analizu obavljeno je u razdoblju od svibnja do kolovoza 1988. na dijelu rijeke Ilove uz Šaransko ribnjačarstvo »Končanica«, na dužini od oko 15 km (slika 1). Uzorci su izlovljavani u dva navrata na po dvije izlovne točke: u dubokim rupama koje su ostaci stagoga korita i u kanaliziranom, plićem dijelu rijeke. Riba je lovljena pomoću mreže (promjer oka ca 1 cm), kojom je pregrađeno korito rijeke, a zatim bućkanjem tjerana u mrežu. Kao materijalom za obradu djelomično smo se koristili i ulovom sportskih ribolovaca (sredstvo lova bili su udica i križak, kojima se ribolovci služe za lov mamaca-kedera).

Mr. Antun Delić, prof. biologije COUO Grubišno Polje.

Materijal je obrađen na terenu u živom stanju. Biosistematska determinacija obavljena je prema Vukoviću i Ivanoviću (1971).

□ — Ribnjaci » Končanica «

Slika 1 — Područje Istraživanja

Rijeka je u istraživanom području duboka u prosjeku oko 1,5 m. Maksimalna je dubina oko 4 m, i to uz ustave i u pojedinim prirodnim udubljenjima. Širina rijeke kreće se od najmanje 4 m do najviše 8 m. Međutim, u ovisnosti o atmosferskim prilikama dolazi do znatnih oscilacija.

Riječno je korito najvećim dijelom kanalizirano i s objiju strana ograničeno nasipima. Na nekim mjestima rijeka je zadržala izgled kao i prije melioriranja.

Obalni je dio obrastao pretežno vrbom (*Salix sp.*) i johom (*Alnus sp.*).

Istraživano je područje tipično ciprinidnog karaktera (Ristić 1977).

REZULTATI I RASPRAVA

Kvalitativni i kvantitativni sastav ihtiofaune rijeke Ilove u području gornjega Poilovlja temelji se na 422 primjerka ulovljenih riba.

Kvalitativni sastav (tablica 1) pokazuje prisutnost 21 vrste riba, koje pripadaju u šest porodica. Najbrojnija

Tablica 1. Kvalitativni sastav ihtiofaune u rijeci Ilovi

Porodica	Vrsta
1. <i>Esocidae</i>	1. štuka (<i>Esox lucius</i> L.)
2. <i>Cyprinidae</i>	2. klen (<i>Leuciscus cephalus</i> L.)
	3. klenić (<i>Leuciscus leuciscus</i> L.)
	4. bijeli amur (<i>Ctenopharyngodon idella</i> Val)
	5. uklija (<i>Alburnus alburnus</i> L.)
	6. bolen (<i>Aspius aspius</i> L.)
	7. deverika (<i>Abramis brama</i> L.)
	8. potočna mrena (<i>Barbus meridionalis petenyi</i> Heckel)
	9. krkušica (<i>Gobio gobio</i> L.)
	10. gavčica (<i>Rhodeus sericeus</i> Pallas)
	11. babuška (<i>Carassius auratus gibelio</i> Bloch)
	12. šaran (<i>Cyprinus carpio</i> L.)
	13. bijeli glavaš (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i> Val)
	14. sivi glavaš (<i>Aristichthys nobilis</i> Rich)
3. <i>Siluridae</i>	15. som (<i>Silurus glanis</i> L.)
4. <i>Amiuridae</i>	16. američki somić (<i>Amiurus nebulosus</i> Le Sueur)
5. <i>Percidae</i>	17. smuđ (<i>Stizostedion lucio-perca</i> L.)
	18. grgeč (<i>Perca fluviatilis</i> L.)
	19. balavac mali (<i>Acerina cernua</i> L.)
	20. prugasti balavac (<i>Acerina schraetser</i> L.)
6. <i>Centrarchidae</i>	21. sunčanica (<i>Lepomis gibosus</i> L.)

je porodica *Cyprinidae* (13 vrsta), na drugom je mjestu porodica *Percidae* (4 vrste), dok su ostale četiri porodice (*Esocidae*, *Siluridae*, *Amiuridae*, *Centrarchidae*) predstavljene sa po jednom vrstom, što se uglavnom slaže s kvalitativnim sastavom koji je svojstven nizinskim vodotocima (Antalfi-Tölg 1974, Ristić 1977, Vuković i Ivanović 1971, i dr.). Činjenica je da istraživanjem nije ustanovljena prisutnost mrene (*Barbus barbus*) i linjaka (*Tinca tinca*), ribljih vrsta koje su tipične za nizinske vodotoke i koje su u ribarstvu vrlo važne s ekonomskog gledišta (Ristić, 1977). Među-

tim, izjave sportskih ribolovaca ipak upućuju na njihovu prisutnost, iako se mora priznati da su u posljednjih nekoliko godina lovljene vrlo rijetko.

Kvantitativni sastav ihtiofaune (tablica 2) izražen je u postotku brojnosti. Najzastupljenija je babuška (36,74%), zatim američki somić (12,08%), bijeli glavaš

Tablica 2. Brojnost riba u ulovu u rijeci Ilovi po vrstama

Vrsta ribe	Komada	%
štuka	3	0,71
klen	3	0,71
klenić	16	3,79
bijeli amur	11	2,61
uklija	22	5,21
bolen	3	0,71
deverika	13	3,08
potočna mrena	5	1,18
krkušica	5	1,18
gavčica	6	1,42
babuška	155	36,74
šaran	24	5,69
bijeli glavaš	30	7,11
sivi glavaš	21	4,98
som	16	3,79
američki somić	51	12,08
smuđ	15	3,56
grgeč	4	0,95
balavac mali	9	2,13
balavac prugasti	4	0,95
sunčanica	6	1,42
Ukupno	422	100,00

(7,11%), šaran (5,69%), uklija (5,21%), sivi glavaš (4,98%), som (3,79%), klenić (3,79%), smuđ (3,56%), deverika (3,08%) i bijeli amur (2,61%). Primjeraka je ostalih vrsta manje brojnošću.

Zastupljenost ihtiomase po vrstama u ulovu pokazuju podaci u tabl. 3. Najveću masu imao je šaran (29,01%), zatim bijeli amur (16,05%), babuška (14,4%), som (8,96%), smuđ (7,54%), bijeli glavaš (6,58%), sivi glavaš (5,28%), američki somić (3,19%), deverika (2,72%), bolen (1,84%) i štuka (1,77%). Ihtiomasa ostalih vrsta riba kreće se od 0,05 do 0,70%.

I što se tiče brojnosti (tablica 2) i u pogledu ihtiomase (tablica 3), uočljiv je znatan udjel alohtonih vrsta riba (bijeli amur, babuška, bijeli i sivi glavaš, američki somić), što se može objasniti neposrednom blizinom šaranskih ribnjaka »Končanica« iz kojega na razne načine dospijevaju u Ilovu. Velika učestalost babuške, uz već prije spomenutu, leži i u činjenici što se razmnožava diploidnom partenogenezom (Ristić 1977) i što je mnogo prilagodljivija okolišu od svih ostalih vrsta.

Tablica 3. Ihtiomasa u ulovu u rijeci Ilovi po vrstama

Vrsta ribe	IHTIOMASA	
	(g)	(%)
1. štika	3 030	1,77
2. klen	975	0,57
3. klenić	1 200	0,70
4. bijeli amur	27 425	16,05
5. uklija	510	0,30
6. bolen	3 150	1,84
7. deverika	4 625	2,72
8. potočna mrena	450	0,26
9. krkušica	150	0,09
10. gavčica	95	0,05
11. babuška	24 602	14,40
12. šaran	49 565	29,01
13. bijeli glavaš	11 250	6,58
14. sivi glavaš	9 025	5,28
15. som	15 305	8,96
16. američki somić	5 445	3,19
17. smuđ	12 885	7,54
18. grgeč	630	0,37
19. balavac mali	190	0,11
20. balavac prugasti	180	0,10
21. sunčanica	185	0,11
Ukupno	170 872	100,00

ZAKLJUČAK

Istraživanjem ihtiofaune rijeke Ilove u području gornjega Poilovlja ustanovljena je prisutnost 21 vrste riba iz šest porodica, od kojih je najbrojnija porodica *Cyprinidae* (13 vrsta).

Kvalitativni sastav uglavnom je u skladu s već poznatim rezultatima karakterističnim za ciprinidne vodotoke.

Znatan je udjel alohtonih vrsta riba (bijeli amur, babuška, bijeli i sivi glavaš, američki somić), uglavnom zbog blizine šaranskih ribnjaka.

SAŽETAK

Istraživanje ihtiofaune rijeke Ilove obavljeno je u području gornjeg Poilovlja (središnja Hrvatska). U tom dijelu Ilove je tipični ciprinidni vodotok.

Istraživanje je provedeno u razdoblju od svibnja do kolovoza 1988.

Ustanovljena je prisutnost 21 vrste riba iz šest porodica. Najbrojnija je porodica *Cyprinidae* (13 vrsta), a na drugom je mjestu po brojnosti porodica *Percidae* (4 vrste).

U kvantitativnom pogledu, koji je izražen u postotku brojnosti, najzastupljeniji su babuška, *Carassius auratus gibelio* (36,74%) i američki somić, *Amiurus nebulosus* (12,08%).

Najveću ihtiomasa imaju šaran, *Cyprinus carpio* (29,01%), bijeli amur, *Ctenopharyngodon idella* (16,05%), babuška *Carassius auratus gibelio* (14,40%) itd.

Istraživanje je pokazalo znatnu prisutnost alohtonih ribljih vrsta (*Ctenopharyngodon idella*, *Carassius auratus gibelio*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Aristichthys nobilis*, *Amiurus nebulosus*), što se prije svega objašnjava činjenicom da su u neposrednoj blizini Šaranski ribnjaci »Končanica«.

Summary

ICHTHIOFAUNA OF THE RIVER ILOVA IN THE REGION OF UPPER POILOVLJA (CENTRAL CROATIA)

Investigations on the ichthiofauna of the river Ilova were carried out in the region of upper Poilovlja (Central Croatia). This part of the Ilova River has a typical Cyprinidae water flow. Research was carried out from May until August, 1988. Twenty one species of fish from 6 families were found to be present. The most abundant was from the family Cyprinidae (13 species), while the family percidae was second in place according to the number (4 species). Quantitatively, expressed by the percentage of numbers, the most representative species was the crucian carp *Carassius auratus gibelio* (36.74%), then the American sheat fish *Amiurus nebulosus* (12.8%). The greatest ichthiomass had the carp *Cyprinus carpio* (29.1%), the grass carp *Ctenopharyngodon idella* (16.0%), the crucian carp *Carassius gibelio* (14.40%), etc. Investigations determined a significant presence of allochthonic fish species (*Ctenopharyngodon idella*, *Carassius auratus gibelio*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Aristichthys nobilis* and *Amiurus nebulosus*), which is above all explained by the fact that they are in the immediate area of the carp farm »Končanica«.

LITERATURA

- Aganović, M., Vuković, T., Kapetanović, N. (1966): Ihtiofauna jablaničke vodene akumulacije, Ribarstvo Jugoslavije XXI (5), 92—95, Zagreb.
- Antalfi, A., Tölg, I. (1974): ABC ribnjačarstva, Osijek.
- Habeković, D., Mrakovčić, M., Bogdan, M. (1986): Ihtiofauna dijela rijeke Drave nakon izgradnje sustava HE Čakovec, Ribarstvo Jugoslavije, (4—5), 57—61, Zagreb.
- Ristić, M. (1977): Ribe i ribolov u slatkim vodama, No-lit, Beograd.
- Veljović, P., Đukić, D., Simović, S. (1985): Prilog proučavanju ihtiofaune reke Zapadne Morave, Ribarstvo Jugoslavije, (4—5—6), 76—79, Zagreb.
- Vuković, T., Ivanović, B. (1971): Slatkovodne ribe Jugoslavije. Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo.

Primljeno 20. 3. 1989.